

Net na vijf uur was de ijzige miezer wat minder geworden. Ik stapte naar binnen bij de koffietent, met de verrassende naam 'De Koffiepot'. Ik voelde me weer goed, en keek in mijn handen wrijvend om me heen. Het was druk, zoals altijd rond vijven. En nu vanwege het weer ook vochtig warm. Veel mannen die na hun werk blijkbaar niet gelijk naar de saaiheid van moeder de vrouw wilden, en nog even een bakkie kwamen doen. Sinds ik minder bang ben om herkend te worden, ga ik er regelmatig even aan de bar zitten. Roerend in de koffie, krant op tafel. Maar eigenlijk vooral luisterend naar de gesprekken om me heen. Net als in de kroeg: beetje kijken, beetje mijmeren. Veel mannen dronken staand hun koffie, maar ik vond nog een plekje aan de bar. Schouder aan schouder. Zoals iedereen hield ik mijn overjas aan en mijn hoed op. Door het geroezemoes heen bestelde ik, en zocht tegelijkertijd mijn Luckies. Ik stak op en bladerde in een krant. Op pagina 2 vond ik gelijk een groot artikel over de overvallen. Er waren er al vier geweest, las ik. Elke keer eenzelfde patroon: vijf mannen met maskers op komen met veel lawaai naar binnen. Er is duidelijk een leider, ze handelen snel. En willen geld. Er waren inmiddels ook gewonden te betreuren, enkele mensen met schotwonden. Wat dat betreft was het opvallend, zo stond er te lezen, dat de overvallers elke keer alle vijf een machinegeweer droegen. Alleen, ze leken er niet heel handig mee. In één geval had de schutter zelfs excuses aangeboden aan zijn slachtoffer, voor hij door de leider naar buiten gebonjourd werd. Ik fronste. Wat is dat voor een idioot gedoe? Stelletje amateurs. De man naast me zag wat ik las. Hij tikte met zijn vinger op het artikel.

'Wat een zootje tuig, hè? Ik hoop dat ze snel gepakt worden. Mijn vrouw durft nauwelijks nog boodschappen te doen.'

Ik knikte. 'Zeg dat wel. Maar ik begrijp dat ze nog geen idee hebben wie of wat ze zijn.'

De man die naast ons stond met de koffie in zijn hand, bemoeide zich er ook mee. 'Het is iets met de regering,' zei hij. 'Die jongens lopen met legerspul. Dat koop je niet zomaar om de hoek, ook niet illegaal. Ze willen dat we bang zijn, dat is het. Het heeft vast met de acties in Indonesië te maken.' Verbaasd keek ik omhoog. 'Indonesië? Maar, hoe dan?'

Hij haalde zijn schouders op. 'Weet ik ook niet, maar er gebeurt van alles waar wij niks van weten. Wacht maar af.'

De man naast me schudde zijn hoofd. 'Welnee, ik hoorde dat het communisten zijn. Die zijn na de oorlog aan de kant geschoven, maar nu komen ze terug. Met hulp van Rusland.'

Ik keek van de een naar de ander. Het is toch altijd bijzonder hoe gráág mensen ergens in willen geloven. En hoe meer ik dat zie, hoe minder gelovig ik zelf word, in alles. Ik pakte mijn Luckies en bood beide mannen er ook eentje aan. We gaven elkaar vuur.

'Weet je,' ging de man naast me verder. 'Dat verzet in de oorlog, ik bedoel het echte verzet, dat waren bijna allemaal communisten. Die deden het vuile werk en kregen daar later niets voor. Geen lintjes en dergelijke. Alsof ze niet bestonden. Maar ze zijn er wel, en ze zijn met veel.'

Ik knikte en trok aan mijn Lucky. Dit maakte wel iets in me wakker. Ik dacht terug aan mijn tijd in Overijssel, in die verzetsgroep. Als je het over gelovig hebt, nou, dan was dat inderdaad religie met hoofdletters, met inquisitie en al. Waar zouden ze gebleven zijn? Ik wuifde de rook weg en keek naar de man naast me. 'Dat over die communisten, hebt u dat ergens gelezen?' vroeg ik.

Hij schudde zijn hoofd. 'Nee, ik werk bij de bank, hier op het Houtplein. We spraken er vanmiddag toevallig over, met mijn baas en een van de directeuren. En zeg nou zelf, het is toch ook gek, dat van die wapens?'

Ik knikte. Ja, dat was inderdaad gek. Ik nam een laatste slok koffie en keek op mijn horloge.

Het werd langzaamaan tijd voor de volgende stap. Ik groette de mannen en liep de Grote Houtstraat verder in, naar de Grote Markt toe. Richting De Blauwe Druif.

Daar deed ik het kalm aan. Straks in de jazzclub wilde ik helder zijn. Gelukkig was het rond etenstijd in De Blauwe Druif ook rustig. Allemaal thuis aan de dis. Een leven zoals ik het nooit gekend had, behalve vroeger. Als ik daaraan terugdenk: pa en ik om zes uur 's ochtends op, naar Droste. Om half zes 's middags weer thuis, wassen en om zes uur eten. Dan nog wat radio luisteren en om half tien naar bed. Doodmoe. Nee, we hadden elkaar thuis niet zoveel te zeggen. Ik heb aan die periode geen goeie herinneringen. Maar ach, ook geen hele slechte. Die laatste paar jaar gingen alle gesprekken tussen mijn ouders over de partij. Ik zat meestal boven, alleen. Nellie, die zag ik weinig. Ze werkte op een administratiekantoor en had een vriendje. Ook een gelovig partijlid. Soms ben ik benieuwd: hoe zou het met haar gaan? Ben ik oom inmiddels? Maar ik heb het achter me gelaten. Dit is het leven, en je moet verder.

Ik keek op van mijn bier. God, daar ging ik weer. Stoppen, Dirk. Mijmeren is prima, maar niet dat zinloze gegraaf. Ik wenkte de barman, en gebaarde naar mijn lege glazen. Eén kopstoot kon nog wel. Dan naar huis om voor Luna te zorgen. En daarna maar eens kijken bij de jazzclub. Lopend naar huis gingen de communisten door mijn hoofd. En dat verhaal over die machinegeweren. Hoe komt zo'n stel amateurs daaraan? Maar goed, daar zal Hendricks ook wel druk mee zijn. Hoe dan ook, ik kon nu in ieder geval oprecht zeggen dat ik rondgevraagd had.